

ÖN SÖZ

Büyük İmam Ebû Hanîfe, genel anlamda İslâm toplumunun bütünü, özel anlamda da adıyla anılan Hanefî İslâm düşüncesini çok erken bir dönemde şekillendiren mimarlardan birisidir. Hanefî fıkıhı da, tutarlı düşünüş biçiminin nasslarla yoğrulduğu, insanın inanç-ibâdet-ahlâk, zahîr-bâtın dengesinin gözetildiği, zamanın süzgecinden geçerek sistemleşip ekolleştiği ve buna paralel olarak da evrensellik vasfını kazandığı bir anlayıştır. Bu yönüyle tarih boyunca olduğu gibi, bugün de farklı kültür ve medeniyetlerin barışık biçimde yaşamasının teminatı olmuştur. Hayatın her alanında hissedilen modernleşme dalgasının sistemli düşünceyi ve düşünce ekollerini ortadan kaldırmaya yönelik girişimlerine ancak bu vasfı kazanmış düşünce biçimleri mukavemet edebilmiştir. 16-19 Ekim 2003 tarihinde Bursa'nın Mudanya ilçesinde tertip etmiş bulunduğumuz "İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe ve Düşünce Sistemi Sempozyumu" adlı ilmî toplantı ile bu, bir kez daha ispatlanmıştır.

Geçmişte, Ebû Hanîfe ve Hanefî düşünce biçiminin mahiyeti üzerine pek çok şey yazılmış, pek çok şey söylenmiştir. Ne var ki, gerek Türkiye gerek İslâm dünyasının bütünü dikkate alındığında, seksene yakın katılımcının iştirakiyle gerçekleşmiş bu denli kuşatıcı bir bilimsel toplantı düzenlenmiş değildir. Ayrıca toplantı, bütün fikrî ve siyasî tartışmalara ve inkıraz dönemleri iddialarına rağmen, düşünce alanında Türkiye'nin bilimsel birikiminin katettiği mesafeyi yansıtması açısından da önemli bir veri olarak dikkate alınmalıdır.

Bu toplantının düzenlenmesi sürecinde, pek çok kimsenin katkısı oldu ve kendilerinden değişik vesilelerle burada söz edildi. Ben de aynı şekilde toplantının icrası sürecinde desteğini esirgemeyen bu dostlara teşekkürlerimi arz ediyorum. Yine, hassaten sempozyum tertip heyetinde yer alan Yunus Vehbi Yavuz, Mustafa Kara ve Hayati Hökelekli Beylere destek ve himayeleri dolayısıyla müteşekkirim. Ancak özellikle, toplantının problemsiz biçimde yürütülmesi sürecinde birlikte çalıştığımız UÜ İlâhiyat Fakültesinin değerli araştırma görevlilerinden Abdurrahim Kozalı ve Kasım Küçükakal ile KURAV'ın bilimsel faaliyetlerinin sürekli fahrî yürütücülüğünü yapan Muhlis Bilgin'e ve kıymetli öğrencilerimiz Şule Bilman, Sema Özdemir ve Seda Kaner'e ayrı ayrı şükranlarımı sunmalıyım. Yine, konuşmaların kayıtlardan çözümü sırasındaki katkıları dolayısıyla sevgili talebem Hayrunnisa Yılmaz'a ve iç tasarımıdaki emekleri dolayısıyla Abdurrahman Yalnız'a özellikle teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca tebliğ ve Müzakerelerin temini sürecinde, sabırları zorlayan ısrarlarımızı tahammülle karşılayan değerli ilim adamlarımıza da şükranlarımı arz ediyorum.

İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe ve Düşünce Sistemi Sempozyumu'nun yürütülmesi işi UÜ İlâhiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak geçirdiğim ilk yılda KURAV'ın tarafıma teklif ve tevdi ettiği bir sorumluluktu. Fakülte idarecilerimizin engin hoşgörü ve destekleri sayesinde bu sorumluluğu cesaretle üstlendim. Allah'ın inâyetiyle toplantı, Hanefî düşünce geleneğinin tutarlılığı, iş bölümü ve hoşgörüsüne uygun biçimde gerçekleşti. Hatıralarda hep müspet izler bırakarak tamamlanması dolayısıyla Allah'a hamd ediyorum.

Bununla birlikte, kırka varan tebliğ ve bir o kadar da Müzakerenin yer aldığı bir düşünce şöleninin kitaplaştırılması, özellikle sempozyum akışının da kitaba dahil edilmesi kararının verilmesinin ardından, büyük güçlükleri de beraberinde getirdi. Dolayısıyla, bütün çabalarımıza rağmen yayın sürecinde dikkatlerimizden kaçan hususları, gerek okuyucularımızın gerekse katılımcılarımızın müsamaha ile karşılayacağını umuyoruz...

Bu bilimsel toplantı ve yayın vesilesiyle Hanefî düşünce geleneğinin köşe taşlarına işaret edip, geleceğe bir ışık daha tutabildiysek bize ne mutlu...

İbrahim HATİBOĞLU